

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 177/178 • јул-август 2017 • Година XVII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

- Октобарски штрајк све извеснији
- Захтеви према Влади Србије
- Јавне расправе о новим законима
- Чланови подгрупа за праћење радног ангажовања
- Писма подршке штрајку
- Међународна сарадња

Паклене летње врућине су у дугом трајању оптеретиле све - и здраве и младе, по највише све оне чија се будућност кројила током лета. Како то већ бива по правилу, велики послови са законима који ће утицати на рад запослених у јавним службама, као и онима који се односе само на образовање, завршавали су се кад су просветари на заслуженом летњем распусту.

Ове године сви су раније почели са интензивним радом како би на време припремили листе радног ангажовања запослених у наредној школској години и и то је, овог пута готово благовремено учињено. Оно што се чекало - било је стручно упутство за рад радних група за распоређивање технолошких вишкова у којима представници репрезентативних синдиката имају значајну улогу. Поред прецизирања активности, изостало је оно што смо очекивали - а то је обавезност мишљења чланова подгрупа. Остало је и даље да је то препорука, те је на савести и ставу директора да ли ће то мишљење и уважити. Тиме се продужава могућа агонија у неким срединама, где се евидентно крше одредбе регулисане у ПКУ. Надамо се да ће интервенције просветних инспекција помоћи да се распоређивање вишака заврши знатно пре него што је то било претходних година.

На већу ефикасност ће утицати и предложене измене ЗОСОВ, накнадно достављене представницима синдиката, после завршених свих јавних расправа. Образложење из Министарства - то је резултат усклађивања са Законом о запосленима у јавним службама, као кровним за све делатности њиме обухваћеним (здравство, просвета, култура, наука и социјална заштита). Нека од предложених решења заиста произилазе из тог Закона, а нека су "оригинални" предлог Министарства просвете како што пре решити проблем технолошких вишкова и уштедети паре. Па ко бу-

И тако,...

де нераспоређен до почетка децембра, а до тада није имао ниједан час, крајем децембра му следи отказ. И нема више пуне плате, већ само 65% како то кровни закон налаже. Објава о обезбеђењу 1.200 отпремнина за образовање већ је почела да се примењује, али је код великог броја запослених оставила недоумице у односу на примену осталих закона који се сада на нас односе.

Технолошких вишкова је и на почетку ове "сезоне" било као и пре годину дана. У међувремену ситуација се мењала, надамо се ка укрупњавању норми и смањивању броја ангажованих на одређено време. На то може да утиче и најава укидања одредбе о забрани запошљавања у јавном сектору.

Нацрт Закона о запосленима у јавним службама изазвао је праву пометњу. Синдикати просвете су у њему пронашли сијасет одредби којима се нарушавају до сада стечена права - што у образовним законима, што у важећим колективним уговорима. Под (оправданом) претњом да се ништа од до сада постигнутог неће примењивати кад закон ступи на снагу, синдикати су донели одлуку да напусте преговоре, али су ипак учествовали у јавним расправама и изнели низ предлога за побољшање или прецизирање појединих одредби. Министарство за државну управу и локалну самоуправу, надлежно за овај закон, упорно убеђује у своје добре намере и истиче неразумеваше синдиката и неоправдан страх од појединих одредби. Све оно што је током расправа или на састанцима са представницима Социјално - економског савета прихваћено, треба са резервом прихватити док се не види коначан текст Предлога који ће ићи у скупштинску процедуру. Неповећење је оправдано, јер је договор до сада толико пута изигран.

У међувремену је министар просвете најавио да ЗОСОВ иде у скупштинску процедуру 22. септембра и питање је колико ће синдикати образовања бити у могућности да још утичу на његов коначан изглед.

А о платама? Питање свих питања је, има ли неког повећања плата за образовање сада или до краја године и има ли намера да се за наредну годину нешто више учини за поправљање материјалног положаја запослених у образовању (што ће се знати при изради буџета за 2018. годину)? То питање и даље стоји, а без одговора.

Поред небројено пута поновљених најава о "највећем пове-

ћању икада", у конкретним исходима - ништа! Ни дуго очекивани разговор са премијерком Аном Брнабић о просветним мукама није ништа разјаснио. Добили смо само тачнији проценат заостајања наших плата за осталима у јавним службама - 16%. Да ли ћемо се уопште и када приближити или надмашити просек плата који примају запослени у Србији, неизвесно је. Да ли ће платни разреди само "учврстити" постојеће стање, па ће наша танка плата свима бити видљивија или ће се наћи начин, али пре свега паре, да сви крећу са истом ценом рада, па докле стигну у предвиђеним оквирима, ни то се не зна.

Природан одговор свих синдиката образовања био је протест на почетку школске године. А изгледа је постало и природно да сваки од четири призната репрезентативна синдиката то ради на свој начин. Неки првог школског дана, да не изостане очекивана медијска пажња, а Синдикат образовања Србије и Синдикат радника у просвети Србије заједно у штрајк упозорења 4. септембра, када је била јавна расправа о спорном Закону о запосленима у јавним службама.

На упозорење о лошем положају запослених у образовању реаговали су и послали нам подршку сви синдикати из региона, као и Европски комитет синдиката образовања.

Захтеви нашег синдиката су формулисани и треба да наиђу на одговор ресорног министарства да се о њима преговара. Ако не буде реакције - сви су сагласни: да се организује штрајк, већ како то предвиђа важећи закон. Јер, ово заиста постаје јесен нашег незадовољства, и не само нашег.

Судећи по очекивањима свих из јавног сектора, чекамо боље дане у наредној години. Нама у образовању бољи дани морали би да почну још до краја ове године! Иначе, и даље ћемо бити "у фокусу", "најважнији за будућност", а са све мањим платама. У међувремену смо се поново уверили да права адреса за сва наша хтења нису Немањина 26, нити 11. Чека се шта ће рећи представници ММФ и Светске банке. Желимо им све најбоље, као што и они нама желе.

Срећан нам почетак нове школске године, да имамо сви пута одељења и пуне норме, да волимо децу и свој позив као и до сада, јер је то ипак најважније на свету!

ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Синдикат образовања Србије пред почетак школске године уобичајено одржава седницу Републичког одбора. Ове године, 31. августа, одржане су три седнице: Председништво, Одбор делатности основних и средњих школа и Републички одбор.

Тема састанака била је најављени штрајк упозорења за 4. септембар и даље активности синдиката. Заједно са синдикатима СРПС и "Независност" договорено је да се штрајк одржи 4. септембра, међутим органи ГСПРС "Независност" су донели одлуку да у штрајк ступе 1. септембра. У веома живој и дугој дискусији утврђени су наши захтеви према Влади и договорена је стратегија припреме штрајка у октобру.

Још једна горућа тема овог лета, која се прелива и у јесен, огледа се у нацртима закона из области образовања - пре свега ЗОСОВ, а посебно Нацрту закона о запосленима у јавним службама. Овај последњи је изазвао велике реакције свих синдиката у јавним службама, а посебно синдиката из образовања. Неповећење које влада између синдиката и државних органа (предлагача закона) по-

лако прераста у озбиљан страх. О овим законима излагала је колегиница Николина Маљковић. Она је истакла да су примедбе синдиката на ЗОСОВ у великој мери прихваћене, али да још није завршен коначан текст и да поједине одредбе још у измењама. То исто важи и за Нацрт закона о запосленима у јавним службама. Очекујемо да нам доставе коначан текст како би могли дати конкретне примедбе.

На седници Одбора делатности основних и средњих школа верификовани су мандати новим члановима, а то су: Јовица Манојловић (Ниш), Маргита Петковић (Пожаревац), Ивана Милојевић (Чајетина), Даринка Бајкић (Смедеревска Паланка) и Милош Тодоровић (Косово и Метохија). Они су заменили колегинице и колеге који су у међувремену отишли у пензију, преминули или су накнадно избрани.

На седницама оба одбора утврђене су активности и координација рада представника СОС у радним подгрупама по школским управама. Истакнуто је да наши представници у радним подгрупама: одржавају састанке органа на територији и прикупљају информације о тех-

нолошким вишковима из наших школа; у сталном су контакту са председницима синдикалних организација наших школа; у сталном су контакту са нашим представницима у радним подгрупама из суседних школских управа и размењују информације; достављају извештаје са састанака радних подгрупа Републичком одбору, односно председници као члану централне групе; правовремено обавештавају члана централне групе у вези са проблемима у распоређивању технолошких вишкова.

У вези са припремама за рад на посебним колективним уговорима договорено је да се до средине октобра одрже састанци и да се Републичком одбору у писаној форми доставе предлози комисија за ПКУ по делатностима.

За председника Организационог одбора Спортских сусрета 2017. године изабран је др Дејан Мицковић. Организациони одбор ће одредити ко ће пратити одређене спортске дисциплине и утврдити програм одржавања такмичења. До одржавања седнице пријављено је нешто мање од 280 учесника у 25 екипа.

МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ

Чланови Подгрупа за праћење радног ангажовања запослених у име СОС

Синдикат образовања Србије је предложио, а Министарство просвете прихватило представнике нашег синдиката у радним подгрупама за праћење радног ангажовања запослених у установама образовања и васпитања у школској 2017 / 2018. години. У циљу боље координације рада и међусобне информисаности, наводимо чланове подгрупа и електронске адресе за контакт:

1. Радна група при Министарству просвете, науке и технолошког развоја:
Валентина Илић - obrazovanje@sindikat.rs
2. Радна група за Школску управу Београд:
Зоран Ивковић - gobgdsos@sindikat.rs
3. Радна група за школску управу Зрењанин:
Јожеф Карачоњи - sonkvojvodine@gmail.com
4. Радна група за Школску управу Сомбор:
Гордана Штулић - susindikat1@suonline.net
5. Радна група за Школску управу Нови Сад:
Горан Келеман - kelemangorann@gmail.com
6. Радна група за Школску управу Пожаревац:
Маргита Петковић - margitapetkovic@gmail.com
7. Радна група за Школску управу Ваљево:
Драган Митрић - draganmitrija@gmail.com
8. Радна група за Школску управу Крагујевац:
Биљана Пухаловић - biljanapuh@yahoo.com
9. Радна група за Школску управу Јагодина:
Милан Јовановић - sindikatosrcja@gmail.com
10. Радна група за Школску управу Зајечар:
Милован Станковић - milovan1961@gmail.com
11. Радна група за Школску управу Ужице:
Ивана Милојевић - ema.milojevic@gmail.com
12. Радна група за Школску управу Краљево:
Радивоје Јемуовић - rjemuovic@gmail.com
13. Радна група за Школску управу Нови Пазар:
Селма Делимеђац Трубљанин - selmatrubljanin@gmail.com
14. Радна група за Школску управу Чачак:
Драган Пешић - draganpesicgagi@gmail.com
15. Радна група за Школску управу Ниш:
Јовица Манојловић - jmanojlovic76@gmail.com
16. Радна група за Школску управу Лесковац:
Александар Ничић - sindikat@le.org.rs
17. Радна група за Школску управу Врање:
Слободанка Савић - skolakorbevac@gmail.com
18. Радна група за Школску управу Крушевац:
Лула Ђокић - os.k.milica@gmail.com
19. Радна група за Школску управу Косовска Митровица: Предраг Јашовић - sindikatk@yahoo.com
20. Радна група за Школску управу Ранилуг:
Радован Глиговић - radovangligovic@gmail.com

Уз упозорење и захтеви

Уочи штрајка упозорења 4. септембра Републички одбор СОС утврдио је листу захтева према Влади Србије полазећи од тога да је министар Шарчевић после саопштења три репрезентативна синдиката образовања (СОС, НСРПС и СРПС 29.марта 2017.), које је објављено у медијима, обећао повећање плата у образовању 15% и то први део у јуну, а други део у четвртом кварталу (што није остварено). Друга полазна тачка за дефинисање захтева је била стална тежња за 10% већом платом од просека у држави. Захтеви су упућени Влади и Министарству просвете, науке и технолошког развоја као:

Захтеви за штрајк упозорења

Захтевамо хитне преговоре са премијером Владе РС и надлежним министром до 15. септембра 2017. године у вези са следећим захтевима

1. ПОВЕЋАЊЕ ЗАРАДА У ОБРАЗОВАЊУ ИЗНАД НИВОА РЕПУБЛИЧКОГ ПРОСЕКА

1.1. Вратити незаконски ускраћен део зараде за годишњи одмор за 2014. годину до краја октобра 2017. године, односно у склопу исплате септембарске зараде за 2017. годину (позвати на одговорност и сменити финансијере и начелнике школских управа из 2014. године);

1.2. Изједначити обавезујуће основнице у свим делатностима образовања на републичком нивоу и локалном нивоу;

1.3. Повећати јединствене основнице за 22,10% од октобарске зараде која се исплаћује у новем-

бру текуће године (то је 10% више од просека РС у јулу ове године: $42.909 \times 1,121 / 12,10 \% = 48.101 + 10\% = 52.910,10/$ што значи повећање основнице са **2.610,73** на **3.187,70** $/2.610,73 * 1,221 = 3.187,70$);

1.4. Изједначити основнице у свим секторима јавних служби /образовање, култура, здравство, социјала/ од октобарске зараде, укључујући владине агенције, Јавну управу и јавна предузећа у властима државе и нижих нивоа власти;

1.5. Да се ускладе платне групе и разреде са репрезентативним синдикатима и да се озаконе до краја године са почетком важења од 1. јануара 2018. године;

1.6. Укинути буџетску одредбу исплате новогодишњих награда, бонуса и др. дефинисаних по ПКУ (јер се већ 4 године уопште не исплаћују)

2. ПОВЛАЧЕЊЕ ОВАКВОГ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ЗАПОСЛЕНИМА У ЈАВНИМ СЛУЖБАМА

2.1. Укинути Уредбу о забрани запошљавања у јавном сектору закључно са 31. 12. 2017. године, јер већ трећу годину заредом, број потребних радника у систему образовања даје информацију о броју ПОТРЕБНИХ, а НЕ ОДРЕЂЕНО ЗАПОСЛЕНИХ

2.2. Повлачење Предлога закона о запосленим у јавном сектору до 06.09. (до краја предвиђене Јавне расправе) као акта деградације радног законодавства (Закон о раду за запослене у "јавном сектору") и стављања у дискриминисани положај запослене у сектору "којем припадамо";

3. ПОВЛАЧЕЊЕ ОВАКВОГ ПРЕДЛОГА ЗОСОВ (Закон о основама система образовања и васпитања);

3.1. Ускладити Предлог новог закона о основама система образовања и васпитања са мишљењем Агенције за борбу против корупције и репрезентативних синдиката ради спречавања намерене централизације и спречавања корупције у систему /Мишљење у прилогу/;

3.2. Обезбедити нове (последње генерације) преносиве рачунаре свакој школи за потребе све већих административних послова ("Досијеј"; Јавне набавке; е-дневници; сајтови; школски, годишњи и месечни планови; планови и записници рада безбројних тимова; инфо школа; итд..) и то најмање по 1 (један) на 5 (пет) наставника у школи;

3.3. Потписати ПКУ за високо образовање до 6.10. 2017. године;

3.4. Почети преговоре до 6.10. 2017. године за изразу новог ПКУ за основне и средње школе и домова ученика (који истиче почетком 2018. године);

3.5. Бенефицирани рафни стаж за запослене у предшколским установама;

Уколико премијерка Владе РС и надлежни министар не прихвате предлог преговора о наведеним захтевима до наведеног рока, унапред Вас обавештавамо да ћемо по Закону о штрајку благовремено најавити **ШТРАЈК ПО ЗАКОНУ од 6. октобра 2017.** године.

- Молимо Вас да нас схватите озбиљно и поступите социјално одговорно, јер више нисмо спремни да верујемо празним обећањима, лажним изјавама и протоколима званичника Владе РС.

М. К.

Зараде у образовању и осталим делатностима у РС

Ранг листа	Делатност	Нето зарада /дин./	Нето зарада /□/
1.	Информисање и комуникације	93.138	782
2.	Финансијске делатности и осигурање	80.036	672
3.	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	78.434	658
4.	Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	76.276	640
5.	Рударство	74.398	624
6.	Саобраћај и складиштење	50.597	425
7.	Државна управа и обавезно социјално осигурање	49.082	412
8.	Пољопривреда, шумарство и рибарство	48.101	404
9.	Пословање некретнинама	47.654	400
10.	Прерађивачка индустрија	46.952	394
11.	Здравствена и социјална заштита	43.093	362
12.	Образовање	42.909	360
13.	Грађевинарство	42.500	357
14.	Снабдевање водом и управљање отпадним водама	42.016	353
15.	Административне и помоћне услужне делатности	39.169	329
16.	Уметност, забава и рекреација	39.004	327
17.	Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	37.398	314
18.	Остале услужне делатности	34.191	287
19.	Услуге смештаја и исхрана	28.551	240

Зараде без пореза и доприноса - нето РЗС, јул 2017. (1 евро = 119,16 динара)

ЗОСОВ од расправа до измена

Састанак репрезентативних синдиката и представника Министарства просвете у вези са изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, на којем су присуствовали и представници СОС, одржан је 24. августа. Иако су вишемесечне расправе, као и јавне расправе, одавно већ одржане, дан уочи састанка синдикатима је пласиран текст Закона и допуна ЗОСОВ, са образложењем да се поједине одредбе морају ускладити са Законом о запосленима у јавним службама, као и Законом о систему плата запослених у јавном сектору када су у питању одредбе Закона које регулишу накнаду плате нераспореденим лицима.

Синдикати су посебно негодovali због измене одредбе члана Закона који се односи на преузимање запослених, из разлога што ће у садашњој верзији текста свим запосленима који остану нераспоредени, а за чијим радом је у потпуности престала потреба, истеком шест месеци престати радни однос уз исплату от-

премнине у време статуса нераспореденог лица, као и да ће им бити исплаћивана накнада плате 65%. Синдикати су предложили да се брише накнада у висини 65% и да накнада остане 100%, као и да се брише период шест месеци и продужи бар до 15. септембра наредне школске године како би се омогућило таквим лицима да реше свој радно правни статус.

Новина у односу на Нацрт закона, који је прошао јавну расправу, је и то што код заснивања радног односа на неодређено време одлуку по спроведеном конкурсном избору кандидата доноси конкурсна комисија, а не директор, као и да се приговор подноси директору, а не органу управљања као што је раније предложено у Нацрту. Ова одредба је усклађена са одредбама новог Закона о запосленима у јавним службама, тако што ће у свим јавним службама одлуку о избору кандидата доносити конкурсна комисија, чиме би се укинуло дискреционо право директора да бира кандидата. Такође,

синдикати су предложили да се посебна пажња мора обратити на овај члан, и да се изврше одређене измене, посебно да члан конкурсне комисије буде и представник репрезентативног синдиката у установи.

Именама и допунама ЗОСОВ након завршених јавних расправа је на ултимативан начин уређен и статус затечених нераспоредених лица за чијим радом је у потпуности престала потреба, односно запосленом који је нараспореден у смислу овог закона а није преузет са листе до 1. децембра 2017. године, радни однос престаје до 31. децембра 2017. године.

Напомињемо да ово није коначан текст ЗОСОВ, с обзиром на то да су синдикати изричито тражили да се измене поједини чланови, који иду на штету запослених. СОС очекује да ће ускоро бити одржани нови састанци како би се са синдикатима усагласила коначна верзија текста Закона која ће ући у скупштинску процедуру.

НИКОЛИНА МАЉКОВИЋ

Са премијерком ништа конкретно

Састанак репрезентативних синдиката у образовању са премијерком Владе Републике Србије Аном Брнабић, дуго најављиван у медијима, одржан је 24. августа у 10 сати. Састанку су присуствовали председници свих репрезентативних синдиката у образовању и ресорни министар Шарчевић са сарадницима.

Нацрт Закона о запосленима у јавним службама који улази у јавну расправу (24. август Нови Сад, 28. август Крагујевац и 4. октобар Београд) изазвао је реакцију Синдиката образовања Србије због одређених решења која су против интереса запослених зато што овај закон дерогира ЗОСОВ и одредбе ПКУ, чиме се губе остварена права на преговарање - социјални дијалог, јубиларне награде, отпремнине и другу врсту заштите запослених. Поред тога, овим законом се уводи интерно тржиште рада за све јавне службе и могућност преласка из других јавних служби у образовање, па неће бити преговора о цени рада, јер ће о томе одлучивати Влада. Нисмо сигурни да ће се на овај начин унапредити положај запослених у образовању у односу на друге јавне службе.

Што се тиче материјалног положаја, премијерка је најавила враћање на ниво из 2014. године

када је зарада смањена за 10%, што значи да ће на враћених 9,98% вратити и додатних 0,02%?? Шокантно и алармантно. Премијерка је изјавила да је једино просвети враћено оно што је одузето (што је само делимично тачно, јер није иста цена рада за основне и средње школе и домова ученика и цена рада за студентски стандард и високо образовање. О запосленима у предшколским установама да и не го-

воримо.) Посебно се поставља питање о разлици у трошковима живота у 2014. и 2017. години.

На крају је договорено да се наставе преговори (иако су јавне расправе у току) уз обећање да ће се почети са радом на ПКУ за основне и средње школе и долове ученика већ у октобру и да ће ПКУ за високо образовање бити коначно закључен.

МР ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Нацрт закона о запосленима у јавним службама

Последња у низу јавних расправа поводом Нацрта закона о запосленим у јавним службама одржана је 4. септембра у Београду са почетком у 10 часова. Водили су је представници Министарства државне управе и локалне самоуправе: државни секретар Зоран Касаловић и помоћница министра Ивана Савићевић. На јавној расправи су учествовали и представници синдиката просвете, здравства, културе, науке и социјалне заштите.

Представници Синдиката образовања Србије су, такође, присуствовали јавној расправи.

На почетку су представници Министарства представили Нацрт закона и његове основне одредбе уз образложење да ће се овај Закон примењивати на све запослене у јавним службама, као и да ће се и даље примењивати одредбе важећег Закона о раду као супсидијарног прописа, односно за све што није регулисано овим законом примењиваће се Закон о раду. Такође, представници Министарства су посебно истакли да одредбе колективних уговора остају и даље на снази и да колективним уговорима могу да се пропишу и већа права запослених у односу на права која прописује овај закон.

Након представљања Нацрта закона, учесници су отворили јавну расправу, те су давали конкретне примедбе на поједине одредбе. Синдикати просвете су највише давали примедбе код одредби које регулишу попуњавање радних места, посебно кад је у

питању премештај из једне јавне службе у другу и задржавање коефицијента платног разреда који је запослени имао до преузимања.

Предложено је да се изузетно од ових одредби, начин попуњавања радних места обавља у складу са одредбама посебног закона у јавној служби, односно ЗОСОВ у овом случају.

Нацртом закона је успостављена новина постављања система вредновања резултата рада, али је препустио ресорним министарствима и социјалним партнерима, односно синдикатима, да начин праћења рада запослених, поступак вредновања и критеријуме и

мерила за вредновање остварених резултата рада уреде подзаконским актима за сваку јавну службу. Једна од примедби у односу на ове одредбе била је да се изузетно вредновање резултата рада обавља у складу са законом којим се уређује рад јавне службе.

Поред наведених примедби синдиката просвете и представници синдиката других јавних служби су дали допринос у јавној расправи дајући конкретне примедбе на одредбе Нацрта закона које су за њих неприхватљиве.

Јавна расправа поводом Нацрта закона о запосленим у јавним службама је званично завршена 6. септембра, јер су до тада могле да буду достављане сугестије и примедбе. Представници Министарства су саопштили да након одржаних јавних расправа крајем септембра планирају да сачине коначан текст Предлога закона о запосленима у јавним службама, који ће ући у скупштинску процедуру.

НИКОЛИНА МАЉКОВИЋ

Одржан семинар на Сребрном језеру

Семинар “Јачање регионалних капацитета Браничевског и Подунавског округа” Синдиката образовања Србије одржан је 8. и 9. јула у хотелу “Данубиа Парк” на Сребрном језеру. У раду семинара је учествовало више од тридесет представника синдикалних организација из ова два округа, који су анализирали искуства из рада Подгрупе за Школску управу Пожаревац у протеклој школској години и утврђивали препоруке за учешће синдикалних представника у наредној школској години у дефинисању и распоређивању технолошких вишкова.

Успешној реализацији ове теме допринео је господин Драган Тошић, представник ШУ Пожаревац, који је своје дугогодишње искуство у сарадњи са школама ових округа и могућности и начине решавања проблема поделио са учесницима семинара. Из бројних питања и одговора синдикални представници су сазнали на који начин могу да допринесу ефикаснијем решавању проблема технолошких вишкова.

Током семинара је у оквиру припреме за оптимизацију мреже школа представљена модерна сеоска основна школа “Вук Караџић” из Мајиловца, која има све услове за успешан педагошки рад, али и све мање

деце, као и успешна сарадња Основне школе из Брадарца са Средњом пољопривредном школом, као модел усмеравања деце за школовање којим ће обезбедити запослење на територији округа.

Један блок тема био је посвећен унутрашњој организацији и деловању Синдиката образовања Србије - од јачања регионалних капацитета, обавеза и одговорности председника синдикалних организација, па до правне заштите и сигурности чланова нашег синдиката. Кроз дискусије

и рад у радним групама формулисани су предлози за будуће активности и унапређење рада нашег синдиката. Неговање тимског рада и унапређење комуникацијских вештина, такође, била је једна од тема за коју су учесници били веома заинтересовани.

Успешан дводневни рад и дружење подстицај су за наставак сарадње и заједничког деловања синдикалних представника ова два региона.

Б. В.

Са састанка ОО Подунавског округа

Састанак Окружног одбора Подунавског округа СОС је одржан 23. јуна ове године у Техничкој школи у Великој Плани. Састанку су присуствовали поред председника синдикалних организација из Велике Планае, Смедеревске Паланке, Смедерева и председница Синдиката образовања Србије мр Валентина Илић са сарадницима, као и председници Већа СОС из Смедеревске Паланке и Смедерева. Састанку је присуствовала и колегица Маргита Петковић из Пожареваца, која ће ове године бити у Радној подгрупи за праћење технолошких вишкова за ШУ Пожаревац.

На дневном реду су биле активности Синдиката образовања Србије и унапређење рада Окружног одбора. Чланови Одбора су упознати са сетом закона из области образовања, који су у фази нацрта или су прошли јавну расправу, као и са другим законима на којима се ради, као што је Нацрт закона о запосленима у јавним службама. Поред тога, очекују нас бројни проблеми у вези са рационализацијом мреже школа, смањивања броја одељења, увођење платних разреда и других.

У дискусији су представници из Смедеревске Паланке говорили о великим проблемима у њиховој општини која је сиромашна, презадужена и у којој су блокирани рачуни

свим школама. Не уплаћују се материјални трошкови због вишегодишње блокаде, накнада превоза за запосленима касни пет година, а стручно усавршавање је готово недостижно. Такође, указано је на континуирано деградирање достојанства просветних радника, којима се стално намећу бројне обавезе и који имају све мања права у односу на ученике и родитеље.

На састанку је констатовано да у је протеклом периоду било проблема у функционисању Окружног одбора, а које је узроковано слабом сарадњом између општинских већа

СОС. Договорено је да представник Смедеревске Паланке буде члан Одбора делатности основних и средњих школа Синдиката образовања Србије и да у августу буде одржана следећа седница Окружног одбора у Смедереву.

Као куриозитет системског збрињавања запослених, рационализације и оптимизације образовног рада, наводимо наставника географије Миодрaга Милановића који ради у шест школа (три општине, две школске управе)?!

М. К.

Велика подршка и за октобарски штрајк

О штрајку упозорења, одржаном 4. септембра, али и и свему што му је предходило медији су опширно извештавали, па се осврћемо на оно што је за нашу јавност било невидљиво, а то је подршка европске организације просветних радника ETUCE и синдиката у региону, како за овај, тако и за најављени штрајк у октобру.

Почећемо преводом чланака објављеног 5. септембра на интернет страници ETUCE.

СРБИЈА: ШТРАЈК УПОЗОРЕЊА

Синдикат образовања Србије је јуче, 4. септембра 2017, организовао штрајк упозорења у више од 650 основних и средњих школа. Основни синдикални захтеви су:

дође до преговора са конкретним исходима, Синдикат образовања за 6. октобар припрема почетак штрајка по Закону који је у примени.

Штрајк упозорења су подржали и чланови из предшколског образовања и васпитања, студентског стандарда, као и чланови из високог образовања.

Дајући подршку овом догађају, Сузан Флокен, Европска директорка је рекла "Верујемо да ће српска Влада узети озбиљно у разматрање захтеве наставног особља. Синдикату образовања Србије желимо пуни успех".

ETUCE се раније ове године придружио позиву европског синдикалног покрета за повећање минималних плата европских радника, укључујући и наставнике и наставно особље. Кампања за

љем вам сву нашу подршку у вашој борби за побољшање ситуације у образовању те борби за плате запослених у васпитању и образовању и против штетних промена у систему. Већ дуже време пратимо дешавања код вас и позната нам је (тешка) ситуација запосленика у образовању. Ваши су захтеви оправдани и ако вам власти до сада нису пружиле разумевање и конструктивно одговориле на ваше захтеве те очекивања, унаточ свим подацима који указују на више него тешку ситуацију радника у целом образовном систему, него су довели ситуацију и до крајњег руба, онда вама није остала друга опција него ући у штрајк. SVIZ вас у тој одлуци подупири и можете рачунати на сву нашу помоћ и подршку!

У солидарности!

За генералног секретара Бранимира Штрукеља и председницу Јелку Велички:

Санди Модријан

The screenshot shows the website of the European Trade Union Committee for Industry (ETUCE) for the European Region. The main heading is "Serbia: Warning strike" with a sub-heading "Published: 05 September 2017". Below the heading is a photograph of several people in a meeting. The text of the article states: "Yesterday, on 4 September 2017, the Teachers' Union of Serbia, TUS, organised a warning strike in more than 650 elementary and secondary schools in Serbia. With that action, the union demanded to: - raise salaries in the education sector to a level above the country's official average salary, - withdraw the Law on Employees in the public services, as well as the Law on the Basics of Education, since many regulations infringe the rights of employees in the education sector." At the bottom, it notes: "TUS informed that salaries in education are 16% below than the average salary of employees in Serbia, i.e. 357 € according to July 2017 estimations."

- повећање зарада у образовању изнад нивоа републичког просека зарада

- повлачење из процедуре Закона о запосленима у јавним службама и Закона о основама система образовања и васпитања, због бројних одредби којима се умањују досадашња права запослених у образовању

Плате запослених у образовању су 16% испод просека плата свих запослених у Србији и у јулу месецу су износиле 357 евра.

Предложеним законским решењима у Закону о запосленима у јавним службама и променама у Закону о основама система знатно се погоршава положај запослених и отвара простор за отпуштање без одговарајуће заштите.

У Синдикату образовања Србије су изјавили да "Уколико не

раст плата заступа опште повећање плата, посебно у Источноевропским земљама, да би се зауставио велики јаз у платама између Истока и Запада.

СЛОВЕНИЈА

Мон, Сеп 4, 2017 ат 11:04 AM

Поштована Борка, Валентина, колеге из СОС!

У име нашег руководства и преко 38.000 чланова SVIZ ша-

МАКЕДОНИЈА

За: Синдикат образовања Србије - СОС

Поштоване колеге, браћа и сестре,

Самостални синдикат образовања, науке и културе у Р. Македонији - СОСНК, са својим 30.000 чланством изражава потпуну подршку својим колегама, просветним радницима у Р. Србији, члановима СОС-а у синдикалној борби за очувањем и унапређивањем својих права радног односа и колективним уговорима. Просветни радници у Р. Србији, као и у Македонији заслужују пуно више од онога што реално сада добијају од актуелне Владе и Министарство образовања. Али, и то није довољно, па се предлажу законе које скраћивају права просветних радника.

СОСНК увек у политици образовања полази из позиције да образовање као фактор развоја целог општества је један од кључних и најважних фактора напретка младих, а тиме и напредак сопствене државе. Ми смо сасвим сигурни да стимулирани и задовољни просветни радници могу да дају пуно више за квалитетно образовање, самим тим подизање образовног нивоа, што је један од основних параметара земаља Европске

Уније, где се ми као државе тру-
димо да се прикључимо.

У том смислу, СОНК позива
надлежне органе за образовање у
Србији одмах да приступе соци-
јалном дијалогу и партнерству са
репрезентативним синдикатима,
да уваже много реалне али скром-
не захтеве, све у интересу по-
дизање статуса просветних рад-
ника, сигурност запослених без
никаквог технолошког вишка,
врачање достојанство учитеља, а
према томе и врачање на заслу-
жено место у друштву.

СОНК у духу синдикалне соли-
дарности даје пуну подршку руко-
водству и члановима СОС-а и
искрено се нада и верује у успех
Синдиката Србији у борби за
бољи статус просветних радника,
а уједно и нуди помоћ нашем брат-
ском синдикату у оквиру своје ре-
алне могућности.

**СИНДИКАТИ СВИХ ЗЕМАЉА
УЈЕДИНАТЕ СЕ У БОРБИ ПРОТ-
ИВАЊА СВОЈИХ ПРАВА !!!**

У име чланова синдиката -
СОНК-а

Претседник
Јаким Неделков

ЦРНА ГОРА

Драги пријатељи,

Са великом пажњом пратимо
Ваше синдикалне активности.

Подржавамо организацију
штрајка упозорења, јер разумије-
мо разлоге за његову организа-
цију.

Друштвени положај просвјет-
них радника у Црној Гори је веома
сличан положају просвјетних рад-
ника у Србији.

Подржавамо све облике син-
дикалне борбе и изражавано на-
шу солидарност и спремност да,
ако се укаже потреба, заједнички

дјелујемо, а све у корист враћања
достојанства професији у нашим
државама.

Срдачан поздрав,
Синдикат просвјете Црне Горе

БИХ

**СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА
СРБИЈЕ**

Мр. Валентина Илић,
председница Б Е О Г Р А Д
**Предмет: Подршка Штрајку
упозорења - доставља се**

Поштовани,

У име Самосталног синдиката
основног образовања и одгоја Фе-
дерације Босне и Херцеговине и
свих кантоналних/жупанијских од-
бора Синдиката, **изажавамо оп-
ћу и свесрдну подршку Штрајку
упозорења, те најављеном гене-
ралном штрајку у основним и
средњим школама Србије, у**
циљу заштите и остваривања еко-
номских и социјалних права и ин-
тереса чланова Синдиката.

Најоштрије осуђујемо прије-
длоге за усвајање законских од-
редби којима се умањују достигну-
та права просвјетних радника, те
нарушава економско-социјални
положај и углед радника запосле-
них у образовању.

Умјесто да образовање као
јавно добро, које представља јед-
ну од најважнијих категорија у
друштву и од којег зависи развој и
напредак друштва, буде одговор
на излаз из кризе, највеће мјере
штедње се неоправдано примјењу-
ју у подручју образовања, кроз
смањена издвајања и назадовања
у достигнутом стандардима.

Надамо се да ћете успјети у
намјери да сви Ваши оправдани
захтјеви буду прихваћени, те Вас у
духу солидарности позивамо да
рачунате на нашу подршку и ис-
трајете у својим захтјевима, уз
синдикални поздрав

“ЗАЈЕДНО СМО ЈАЧИ”!

С поштовањем,

САОПШТЕЊЕ

Просечна плата запослених у образовању је најнижа од свих запослених у
јавним службама. По последњим подацима РЗС за месец јуни 2017.године просечна
плата у образовању је око 43 хиљаде, док је републички просек плата 48 хиљада. Дакле
плате у образовању заостају за око 16% од републичког просека. Просек плата у другим
јавним службама је још већи и креће се изнад 55 хиљада динара.

Овакав положај запослених у образовању је недопустив, а од обећања о
повећању плата датих још почетком године – нема ништа. Ни Влада РС, а ни ресорно
министарство нису учинили ништа да се овако стање поправи, осим што су стално
понављали констатацију да је образовање у најтежем положају.

На последњем састанку са премијером Аном Брнабић нисмо добили
конкретне одговоре у вези са платама и сматрамо да хитно морају почети озбиљни
преговори о повећањима зарада за запослене у образовању, како би се оне довеле бар
до нивоа републичког просека.

На све ово Министарство државне управе и локалне самоуправе и
Министарство просвете су кренули у преамбициозан пројекат израде 10 закона који се
односе и на запослене у образовању и који треба да буду завршени до краја ове године.
Иако су одржане јавне расправе за ЗОСОВ, накнадно се припрема нацрт Закона о
запосленима у јавним службама, који је ових дана ушао у јавну расправу и са којим се
ЗОСОВ мора усагласити?

На нацрт Закона о запосленима у јавним службама синдикати су имали
50-ак предлога и примедби од којих су уважена само 4. Овај нацрт битно умањује права
запослених у образовању из ЗОСОВ-а и укида одредбе важних ПКУ (питанье
јубиларних награда, отпремнина, нераспореденост).

Синдикати су због оваквог стања у просвети принуђени да организују
штрајк упозорења и да скрену пажњу државних органа и јавности на континуирану
деградацију просветне професије и образовања уопште.

Београд, 30.8.2017.године

Р. С. П.

Штрајк упозорења

Незадовољство, него шта!

Заоштрава се протест просветара: Запослени у 654 школе излазе на улицу 6. октобра!

Штрајк упозорења основних и средњих школа је сутра, у организацији Синдиката образовања Србије, а ако се захтеви не испуне, следи радикализација

Синдикат образовања Србије (СОС), који окупља 654 основне и средње школе, сутра ће ступити у штрајк упозорења.

Протест ће подразумевати губљење по једног часа у свакој смени, а ако њихови захтеви не буду испуњени, за 6. октобар најављују протесте на улицама, али и свакодневно скраћење часова на 30 минута.

Против Нацрта закона

- У понедељак ћемо одржати законски штрајк упозорења

Валентина Илић - фото: Драган Кадиф

широм основних и средњих школа по Србији, јер се тог дана одржава јавна расправа о Нацрту закона о запосленима у јавним службама, који је за раднике у

просвети неприхватљив. Наша два основна захтева су повлачење овог нацрта, јер је изузетно штетан, и повећање плата изнад републичког просека, јер просветни радници данас имају плату око 42.000 динара, што је много мање од просека - каже за Курир председница Синдиката образовања Србије (СОС) Валентина Илић.

Овај штрајк подржаће и Синдикат радника у просвети Србије (СРПС).

- Тај штрајк би подразумевао скраћење часова на 30 минута, али и протесте на улицама 6. октобра. Намеравамо да се повежемо и са студентима. Наравно, позивамо и све синдикате да нам се прикључе. Незадовољство је велико, људима који образују нашу децу морамо вратити достојанство! Премијерка Ана Брнабић је у експозеу навела да је приоритет образовање и дигитализација, и надамо се да ће то показати и на делу - каже Илићева.

Она додаје да су запослени у просвети у грозној ситуацији:

Ниске плате

- Комплет књига кошта 24.000 динара, а ми као наставници немамо никакве бенефите, па доживљавамо да с нашим платама не можемо да купимо деци књиге, па да их пошаљемо у те исте школе у којима радимо. Је л' ми правимо људе за ово друштво или за неке друге земље? Деца проводе две трећине свог времена у школи, ми нисмо само професори, већ смо и административни радници по школама, али и психолози и социолози.

Ј. ПРОНИЋ

Курир 2. септембар

СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ
РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР
УПРАВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У ЈАВНИМ СЛУЖБАМА
11000 Београд, Дечанска 14/6, телефакс 3233-229, ш.р. 3531001 6734845, www.sind-obr.org.rs

ПРИМЛЈЕНО: 01. 09. 2017

Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МИНИСТАР МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ

Републички одбор Синдиката образовања Србије на седници одржаној 31. августа 2017. године разматрао је ситуацију у образовању и донео је следећу:

ОДЛУКУ

1. Запослени чланови Синдиката образовања Србије ступиће у штрајк упозорења 4. септембра 2017. године.
2. Штрајк ће се одвијати тако што неће бити одржан први час у првој смени и први час у другој смени.
3. Штрајкачки захтеви су повећање зарада у образовању изнад нивоа републичког просека и повлачење оваког предлога Закона о запосленима у јавним службама и ЗОСОВ-а која умањује права запослених у образовању.
4. Штрајкачки одбор:
  1. Валентина Илић
  2. др Дејан Мишковић
  3. Турфиза Црвенин
  4. Александар Никоћ
5. Председници окружних одбора су у обавези да упознају чланство о свој одлуци.

ПРЕДСЕДНИЦА
Мр Валентина Илић

Први Спортски сусрети СОНК

У доброј организацији Синдиката запослених у образовању, науци и култури Војводине, у Новом Саду од 24. до 27. августа одржани су 1. Спортски сусрети запослених у образовању, науци и култури.

Спортске сусрете Синдиката отворила је председница Ђурђица Црвенко, а отварању су присуствовали и председник СССРВ Горан Милић, председница СОС мр Валентина Илић и председник СССР града Новог Сада и општина Владимир Гвозденовић, који су учесницима упутили речи добродошлице и пожелели успех у такмичењу.

На овој манифестацији учествовало је укупно 18 спортских екипа са 270 такмичара из Војводине. Учесће на Првим радничко-спортским играма узеле су и спортске екипе ESZT из Мађарске, FRATIA из Румуније и екипа Техничке школе из Смедерева.

Спортски сусрети су одржани на спортским теренима Центра за спорт "Ђачко игралиште" Факултета спорта и физичког васпитања, а у занимљивим сусретима у екипним спортским дисциплинама такмичило се у малом фудбалу, одбојци, баскету, стонотенису, куглању, шаху, пика-

ду, надвлачењу конопца, као и појединачним спортским дисциплинама: тенису и пливању.

Свеукупни победник овогодишњих синдикално спортских сусрета је Природно-математички факултет из Новог Сада са 163 бода. На другом месту је био Технолошки факултет из Новог Сада са 134 бода, а трећи Општински одбор Стара Пазова са 115 бодова.

СОНК Војводине се захваљује и честита свим учесницима на учешћу и оствареним резултатима на овим спортским сусретима.

СОНК

"Закувавање 2017."

Синдикат Природно-математичког факултета организовао је, сад већ традиционално, Златни котлић "Закувавање 2017", који је одржан на Природно-математичком факултету, тачније иза Факултета 14. јула са почетком у 10 часова.

И ове године "Закувавање" није имало такмичарски значај. Пре свега, циљ је био лепо и опуштено дружење, што значи без оцењивања и проглашавања победника...

Правила су била по слободном избору - екипе су кувале шта су желеле (пасуљ, рибља чорба, гулаш...), екипе су биле у саставу: главни кувар и два асистента.

За пријављене екипе Синдикат ПМФ је обезбедио потребну БАЗУ (рибу, месо, лук, кромпир...), а свака екипа била је у обавези да обезбеди за себе котлић, ногаре, гориво на које ће ку-

вати, инспирацију, добру вољу, зачине, мале тајне великих мајстора.

Колегинице - учеснице су за сладокусе припремиле колаче и торте.

Кување је трајало до 13.30 након чега су сви (учесници и гости) заједно ручали. Наравно, ко је шта желео од зготовљених јела и све у добром расположењу с песмом и музиком.

СОНК

Образовање деце миграната у Србији

Србија има искуство у решавању избегличких проблема током ратова 90-тих. У 1996. било је 537.937 регистрованих избеглица и 79.791 лица угрожених ратом, а 2005. 106.931 особа са статусом избеглице и 208.391 интерно расељено лице са Косова и Метохије. Многе од избеглица су у међувремену “нестале” са списка, јер су се или иселили или постали грађани Србије и интегрисали се у наше друштво.

Нови талас избеглица током последњих неколико година креће се из земаља захваћених ратом, с тим да је за већину њих Србија транзитна земља, пошто желе у западноевропске земље. С обзиром на решавање проблема избеглица у новијој историји, грађани Србије имају позитивнији став према глобалној мигрантској кризи - више од 90% грађана Србије има позитиван став према избеглицама. Као транзитна земља, Србија је показала своје људско лице, према изјавама многих избеглица и европских званичника. Они су добили склоништа, храну, одећу и медицинску негу, као и основне потребе током боравка у Србији. Нови развој догађаја, без јединственог европског решења избегличке кризе, са двоструким жицама на мађарској граници и готово затвореном балканском рутом, пред нашу земљу је поставио нове изазове. Чине се напори да се заустави пролаз избеглица кроз нашу земљу, али они покушавају и налазе начин да уђу у Србију преко Бугарске и Македоније.

Иако невољно, они се задржавају у камповима за мигранте, где су као регистровани тражиоци азила, у могућности да користе све што им омогућава пристојан боравак у нашој земљи, изузев оних који бораве на отвореном простору тражећи што бржи пут до границе и пролаз кроз Србију. У Србији има 19 прихватних центара - пет сталних и 14 транзитних, од којих је већина на мигрантским путевима. Ср-

бија више није само транзитна земља, јер многе од избеглица, чекајући да наставе ка жељеним дестинацијама, остају у нашој земљи.

У првом кварталу ове године је забележено да у Србији ма 3.055 малолетних миграната, што је 47% укупног броја, а међу њима је 747 деце без родитељског старања. Та ситуација је као веома важно и хитно отворила питања остваривања њиховог права на образовање. Србија је једина земља на мигрантским путевима која има обавезна упутства за Центре за социјални рад да за сваког малолетног мигранта без родитељске пратње обезбеди старатеља, како би се онемогућиле злоупотребе и насиље над том децом. Сва малолетна лица треба да буду укључена у образовање из ког су присилно изведена. На то нас обавезују све ратификоване међународне конвенције, Устав Србије и закони.

На локалном нивоу су формирани комисије и тимови за укључивање са задацима да обезбеде подршку за свако дете из осетљивих група, у складу са стратешким документима који се односе на миграциону политику.

Изазови са којима смо суочени су бројни: већина деце миграната

нема документе о претходном образовању, није лако утврдити у који разред могу да се укључе, нека деца су имала наставу у транзитним земљама, али их има и који никад нису били укључени у образовање, ни у својим нити транзитним земљама.

У Србији се развија концепт подршке образовању деце миграната, кроз пројекат који реализују Министарство просвете, UNICEF и Центар за образовне политике. У образовање се укључују деца и без икакве документације: у неформално образовање у прихватним центрима, али све више и у редовно образовање. У пилот пројекат су укључене предшколске установе, основне и средње школе у Ваљевском крају, Београду и другим местима. Реализоване су две обуке за модераторе, као и програми подршке активностима у прихватним центрима, као и индивидуални планови подршке. За децу мигранте је припремљен посебан наставни програм, са учењем језика и основних предмета. На Филолошком факултету се развија програм учења српског језика као страног, са специфичном методологијом програма, који се доставља свим школама. На основу модула који су сада у одмаклој пилот фази, Завод за унапређење васпитања и образовања припрема стандарде, а Министарство просвете прописе за примену у школама. Министарство просвете има посебан тим који се бави питањем образовања деце миграната. Сви остали учесници су спремни да се укључе у реализацију ових програма, са основним циљем - да се оствари право на образовање све деце и да се оно спроведе у пракси. Синдикат образовања Србије, као одговоран социјални партнер је спреман да се у те активности укључи, како би се што пре обезбедили услови за реализацију овог важног задатка.

18. Конгрес ОЛМЕ

УАтини је крајем јуна и почетком јула одржан 18. Конгрес грчког синдиката наставника у средњем образовању ОЛМЕ, са којим Синдикат образовања Србије годинама негује успешну билатералну сарадњу.

Представници Синдиката образовања Србије су били међу гостима из иностранства, који су позвани на овај, за запослене у образовању, веома значајан догађај. Конгресу су присуствовали и гости из Француске, Немачке, Шпаније, Турске и са Кипра. Гости из иностранства су се сусрели са представницима Министарства образовања, истраживања и религијских послова, где су упознати са прегледом тренутне ситуације у образовању у сенци мера штедње, којој је Грчкој у дужем периоду наметнула "Тројка" (Међународни Монетарни фонд, Европска инвестициона банка и Светска Банка).

У раду Конгреса учествовало је готово четирестотине делегата, који су у бурној расправи дискутовали о захтевима и могућим решењима за излазак из дуготрајне кризе која веома неповољно утиче на образовање, ускраћивање давно стечених права, а и на будућност нових генерација. Сматрају да је веома лоша ситуацију у образовању део шире европске политике којом се ускраћује могућност

остваривања права на квалитетно јавно образовање, а смањивањем финансија се дугорочно неповољно утиче и на положај запослених.

У име Европског комитета синдиката образовања Конгресу се обратила потпредседница Odil Kordilie која је нагласила да је неприхватљива ситуација са којом се суочава просветна професија у Грчкој, а резултира из веома озбиљног недостатка образовног особља и погоршавања радних услова. Веома је значајна улога јединственог деловања синдиката и солидарности у времену борбе за наставничку професију, пристојне радне услове и слику и привлачност професије.

Председница Синдиката образовања Србије Валентина Илић је у обраћању делегатима Конгреса истакла солидарност наших чланова са борбом братског синдиката, с обзиром на то да смо изложени истим притисцима међународних чинилаца као и наставници у Грчкој. Посебно је нагласила дубоке везе између наших народа и синдиката и поновила захвалност за изражену солидарност грчких колега у свим ситуацијама у којима су ту солидарност практично показивали.

На Конгресу је изабран Извршни одбор, а касније је на седници Извршног одбора за председника ОЛМЕ-а изабран Николаос Папахристос. **Б. В.**

Седми Конгрес бугарског синдиката СЕБ

УСофији је одржан Седми Конгрес највећег бугарског синдиката образовања "Синдикат бугарских учитеља", у чијем раду су као гости учествовали и представници Синдиката образовања Србије.

Више од тристотине делегата и већи број гостију из иностранства, уз учешће високих представника државних органа, показало је снагу овог синдиката, који је већ дуго година веома уважен социјални партнер у вези са свим важним питањима образовања. Као посебан успех истакли су постизање договора о значајном повећању плата наставника. То је додатно важно, јер се образовни систем у Бугарској суочава са недостатком квалификованих наставника, што утиче и на квалитет образовања. Ово повећање, уз подстицај да се млади и образовани наставници укључе у образовни

систем, треба да допринесе решавању овог проблема у наредном периоду.

Резултат успешне међународне сарадње и активности овог синдиката је започета реализација идеје о оснивању Балканског института наставника.

За председницу Бугарског синдиката учитеља у наредном мандатном периоду поново је изабрана др Јанка Такева, која више од двадесет година успешно води овај синдикат.

Б. В.

Организовање наставника: Развијање снаге професије

Интернационала образовања организује 14. септембра вебинар дискусију "Организовање наставника: Развијање снаге професије" поводом истраживања које су за потребе Интернационале образовања реализовали професори Стивенсон и Баскиа на Универзитету у Нотингему.

Носећа тема расправе биће фокусирана на обнову синдиката образовања и изазове који су пред њима. У оквиру истраживања посебно су анализирани студије случајева из различитих земаља: Чиле, Кенија, Нови Зеланд, Пољска, Шкотска, Турска и САД. Дискусија ће се усмерити на организовање обнове синдиката образовања поводом седам изазова који су у студији посебно наведени, као и на начине како једни друге можемо да подржимо да се синдикати образовања укључе у дебату о образовању.

Изазови који се налазе пред синдикатима образовања проистичу из покрета глобалних реформи у образовању, које нагласак стављају на доктрине политике образовања - као што су стандардизовани наставни програми, високо учешће тестирања, фрагментација система и стварање квази тржишта. Ипак, ова специфична питања образовања су, такође, део ширих промена у друштву - од брзих технолошких промена са утицајем на све аспекте наших живота до подела у начинима на које се људи ангажују у демократским процесима. У овом значајно глобализованом свету, синдикати образовања не могу да остану изоловани, већ морају да размењују идеје, интелигенцију и стратегије без обзира на постојеће границе.

Скорашње образовне реформе су значајно измениле рад наставника и њихов професионални идентитет мењајући контекст у којем се одвија учење. Наставник и пракса школске одговорности, стандардизовани тестови, нови наставни програми, децентрализација и приватизација претварају наставника у објект интервенција, пре него рад са онима који доносе одлуке и заједницама као учесницима у образовним променама. Синдикати образовања имају кључну улогу у одбрани чланова од напада на радне услове и професионалну аутономију. Уз то имају задатак да паралелно промовишу професионални статус наставника и про-

фесионални развој. Мада, синдикати су и сами под претњом, јер се суочавају са ерозијом сопствене укључености у политичке дебате и консултације, изазове о праву на колективно преговарање и у неким случајевима, директним нападима на способност да представљају чланство.

У студији се тврди да је обнова витална за синдикате образовања. У скали изазова са којима се суочавају наставници и њихови синдикати, кључно је размотрити како синдикати могу да изграде своје капацитете да се баве питањима са којима се суочавају. Изградња дугорочне одрживости захтева раст синдиката изнутра. То се може постићи једино ослањајући се на колективну снагу синдикалних чланова. То захтева фокус на четири карактеристике обнове синдиката образовања:

- повећање броја чланова синдиката
- повећање укључености и учешћа чланова у синдикалним структурама, активностима и акцијама
- развијање вештина и капацитета чланова, као професионалаца, заступника и активиста, кроз професионално учење и образовање чланова
- развијање "синдикалности" - тј. усклађивање професионалног идентитета наставника и синдикалног чланства тако да је то двоје неодојиво

У представљању овог извештаја, вођени су интервјуи са синдикалним особљем, наставницима активним у синдикату и добро обавештеним посматрачима у свакој од земаља укључених

у студију случајева. Прикупљени су и документарни подаци, медијски извори, литература о активностима у образовним политикама у свакој земљи и улога синдиката образовања у односу на ту активност. Прикупљени подаци фокусирани су на синдикате који представљају школски сектор и наставнике, а термини наставник и синдикат образовања коришћени у најширем смислу. Није била намера да се искључе други радници у образовању или синдикални чланови из других сектора и за очекивати је да идентификована питања и изазови могу користити и остали синдикалци који раде и организовани су у образовању. Питања се разликују по секторима, као и у националним контекстима, али је много тога заједничко и може да послужи као основа за разговоре међу свим проветарима. Подаци се разликују по земљама, али и доста је заједничких питања за све.

У извештају се идентификује седам изазова за обнову синдиката образовања који произилазе из компаративне анализе случајева. Изазови су представљени као загонетке или парадокси, формулисани тако да могу помоћи да се дискусија фокусира унутар синдиката како би наставници у сопственом контексту размотрили што одговара њиховим околностима.

Изазови су:

- Организовање око идеја: посебно, ново уобличавање наратива "приватно је добро, јавно је лоше" и редефинисање простора у којем су проблеми дефинисани и развијене могућности политике

- Повезивање индустријског и професионалног: признавања и артикулисање појма да су бриге наставника и симултане и изазовни дискурси који их често представљају да су у конфликту једни са другима.

- Рад и са и против, владе и послодаваца: тражење да се направи напредак кроз конструктивни ангажман где год је то могуће, али такође и мобилизација на отпор када је то потребно.

- Изградња у бази: рад на јачању веза између различитих нивоа унутар синдикалне организације кроз развој живахне синдикалне културе на нивоу синдикалне организације, укључујући ниво радног места.

- Изградња демократског ангажмана: развијање укључености чланова у синдикату кроз формалне и неформалне структуре кроз проналажење разноврсних начина за укључивање чланова са различитим интересима и искуствима.

- Повезивања професије и хоризонтално и вертикално како би се говорило у име читаве професије: понекад кроз рад различитих синдиката у образовању и на начин који повезује наставнике и школске лидере.

- Рад у и изван синдиката: стварање широк савеза са ширим синдикалним покретом, групама цивилног друштва, родитељима и ученицима, да би се мобилисала подршка неопходна за победу у јавним политичким кампањама.

Намера овог извештаја није да даје готове рецепте за обнову синдиката, већ да онима који раде у синдикату понуди сет питања која могу да обезбеде основе за ширу дискусију и дебат. Не постоји "магични рецепт", јер нема лаког одговора на ова изазовна питања. Ове студије случајева показују приче о дугом, спором и често тешком раду који предузимају наставници и синдикални активисти и запослени у синдикату, јер они траже да се развију сопствени одговори у свом специфичном контексту. Много је тога што други могу да науче из тих случајева, али је коначно, на члановима сваког синдиката да процене шта ће радиати за себе, где и када.

Б. В.

Турска: Манипулације у замени научног приступа исламским

Секуларизам, као подела између државних и религиозних институција, што је историјска вредност турског политичког система, угрожен је променама у школским наставним програмима, којима се предвиђа истеривање научне теорије еволуције у корист исламског погледа на свет.

Власти у Турској планирају да предузму фундаменталне промене у наставним плановима и програмима којима се напушта секуларизам. Влада је објавила да ће теорија еволуције бити уклоњена из лекција, јер је наводно "изнад нивоа ученика и није директно релевантна", како је то објаснио министар образовања Исмет Јилмаз, објавила је Интернационала образовања. Паралелно са тим, концепт из исламског погледа на свет, као што је то џихад, (Јилмаз је објаснио да је то концепт који треба да се разуме као љубав према нечијој нацији) учиће ученици основног и средњег образовања.

Синдикати образовања су веома снажно критиковали овај концепт. "Егитим Сен", члан Интернационале образовања, објавио је анализу промена у наставним плановима и

програмима. На почетку се истиче да образовне власти нису узеле у обзир ставове различитих чинилаца који су се огласили тим поводом. У анализи упозоравају да се научна природа образовања напушта ка предрасудама и религији, чиме се игнорише "социјална и културна структура турског друштва", коју карактеришу "мултиидентитети и мултикултурална структура".

Тим поводом је генерални секретар Интернационале образовања Фред ван Левен изјавио да "наставници морају веома јасно да истакну да имају право да користе професионалну слободу одлучивања да преиспитају и одбаце директиве за наставне програме којима се пркоси чињеницама, фалсификује историју или уводи ксенофобија или мржња. Постоји професионална и етичка одговорност коју може отежати ауторитет послодавца у образовању или чак и влада која укида демократију и људска права. То је, верујем, оно што друштво очекује од нас и оно што ми очекујемо једни од других", истакао је ван Левен.

Б. В.

Међународна сарадња

Синдикално
Перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ • Телефон: (011)32-33-229 • Тираж: 4000 • www.sind-obr.org.rs • Е-mail: obrazovanje@sindikats.rs • Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ • Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд • Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ • Уредник: САША ЛУКОВИЋ • Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм
Месечно.
ISSN 1451-7574 = Синдикално перо
COBISS.SR-ID 120073740

Биљана Пухаловић

На молбу шведског синдиката образовања "Lärarförbundet", да за потребе нове публикације представимо наставника из Србије, предложили смо да то буде Биљана Пухаловић из ОШ "Милутин Јеленић" у Горњој Трнави, дугогодишња чланица и активисткиња СОС. Од сваког наставника који ће бити представљен у публикацији, тражен је кратак одговор на три питања.

● Зашто сте изабрали да budete наставник? Шта вас је привукло?

"Први разлог је била моја учитељица Олга Милановић, коју сам много волела. Други разлог је љубав према деци и жеља да деци пружим основно образовање и спреми их за даљи живот. Трећи разлог је била неостварена жеља моје покојне мајке. Та три разлога су ме пре 30 година одвела на Педагошку академију и никада се због тога нисам покајала".

● Која су најважнија питања сада на вашем радном месту?

"Најважнија питања су: недостатак наставних средстава, прегломазна папирологија, немогућност коришћења информационих технологија у циљу осавремењавања наставе, непостојање физкултурне сале, небезбеђен превоз наставника до радног места...

Позитивне стране су: добри међуљудски односи, сарадња међу колегама, одлична сарадња са родитељима, мештанима и локалном самоуправом".

● Да ли сте имали неке користи / бенефите од вашег чланства у синдикату?

"У синдикату сам 25 година. У Школи сам председница Синдикалне организације у четвртом мандату и сметрам да успешно заступам запослене. Уједно сам већ други мандат у Одбору делатности основних и средњих школа, а члан сам и РО СОС, што ми омогућава да

будем добро информисана. То сметрам највећим бенефитом, јер тако могу да пренесем чланству праве информације, али и повратне највишим органима.

Као члан Радне подгрупе за праћење ангажовања запослених у установама образовања и васпитања при Школској управи Крагујевац, већ три године сам упозната са проблемима који се јављају на терену. На моје велико задовољство, сви досадашњи проблеми уз сарадњу са активима директора, Школском управом Крагујевац и другим школским управама су успешно решени".

Биљана се поноси Школом и местом у којем ради, а за "Синдикално перо" још каже да је током дугогодишњег рада у просвети и исто толико дугог путовања до школе могла да пређе да ради у граду, али да није прихватила, јер сеоска школа и колектив имају ону врсту привлачности у добрим међуљудским односима и поштовању у средини, коју ништа не може да замени.

"Двадесет пет година радим као учитељица, а већ 22 године радим у овој школи и издвојеном одељењу на Витлини. Имам лепу малу школу са урађеним парним грејањем, велико двориште и два спортска терена. Школу су изградили мештани уз помоћ донатора, Републике и локалне самоуправе. Родитељи и други мештани стално улажу напоре да се унапреде услови за рад у школи. Сарадња са родитељима је за сваку похвалу, а и деца и родитељи показују поштовање према учитељима и учитељи према њима, па је атмосфера веома пријатна за рад.

Наравно, постоје и проблеми: нема организованог превоза до школе и од по-

стојеће аутобуске станице пешачим четири километра; после наставе готово два сата чекам аутобус за Тополу; папирологија је прегломазна и у већој мери непотребна и одузима ми много времена, уместо да се тада бавим припремом разних материјала, панова, наставних листића или материјала за ученике који раде по ИОП 2...

Без обзира на све, кад бих поново бирала професију, урадила бих исто. Задовољство рада са децом нема цену. Моја два бивша ученика постали су претпрошле и прошле године моје колеге - професори математике и географије, а на мастер студијама су три будуће учитељице".

И тек на крају, готово успут, сазнајемо да је после Педагошке академије Биљана током рада завршила и Учитељски факултет, као и да је тренутно на стручном усавршавању за педагошког саветника.

Захвалили смо колегама из Шведске што су нам доставили овакву молбу - не само због представљања наших чланова, већ и због могућности да и сами више сазнамо о заиста квалитетним људима који су ту, међу нама, а на добробит деце и средина у којима годинама предано раде.